

СЕЗОНА 1998.

Диригент
ЕМИЛ ТАБАКОВ

Солиста
ФРАНСОА ВИЖЕЛ, клавир
(Француска)

Петак, 6. март 1998. године
Задужбина Илије М. Коларца
Почетак у 20 сати

ПРОГРАМ

МОРИС РАВЕЛ

Моја мајна гусна, пет дечјих комада
за оркестар

1. Павана за успавану лепотицу, 2. Палчић,
3. Лаидеронет, царица пагода,
4. Лепотица и звер, 5. Чаробни врт

Концерт за клавир и оркестар Ге-дур
Allegro moderato — Adagio assai — Presto

ПАУЗА

МОДЕСТ МУСОРГСКИ

Слине са изложбе

(транскрипција за оркестар М. Равел)

Променада — Гном — Променада —
Стари замак — Променада — Тиљерије
— Бидло — Променада — Балет пилића
у љусци — Самјуел Голденберг и Шмуљ
— Пијаца у Лиможу — Катакомбе —
Баба Јага — Велика Кијевска врата

Оркестарска свита **Моја мајна гусна** настаје 1912. године од првобитне истоимене верзије Пет дечјих комада за клавир четвороручно коју је Морис РАВЕЛ (1875—1937) написао још 1908, за децу својих пријатеља Годебских. Исте године изведена је у балетској верзији да би касније живела искључиво у облику концертне свите. Инспирисан чудесним светом нестварних бића и догађаја, композитор је изабрао прегршт дечјих бајни из познате класичне збирке Шарла Пероа желећи да свакој подари одговарајућу музичку карактеризацију, остварену средствима линеарних тонова и транспарентне оркестрације уз грациозност и елеганцију израза. Тако, на пример, **Трноружицу** Равел дочаравља као плесачицу паване, **Лаидеронету**, **царицу пагода** у оквиру нинеске пентатонске музике у ритму корачнице, **Чаробни врт** испуњава аристократски звук сарабанде. Лутање **Палчића** приказује нагле промене осминских покрета, док је **момнат** преида зачараности **Звери** под дејством љубави **Лепотице** и преобрањају у лепог принца дочаран наглим престанком брундања изнад којег израња један блиставо светли глисандо у високом регистру.

Оба клавирска концерта Мориса Равела, у Ге-дур и Ге-дур (само за леву руку) настају истовремено, 1931. године, први посвећеној великој пијанисткињи Маргерит Лонг а други Равеловом пријатељу Паулу Витгенштајну који је у првом светском рату остао без руке.

Концерт у Ге-дур премијерно је, 1932. године, у Паризу, свирала Маргерит Лонг а дириговао је аутер.

Овај концерт је настао као плод мајсторске зрелости композитора у његовом последњем стваралачком периоду. Равелова склоност на линеарној формалној структури у овом делу омогућава готово кристалну транспарентност линије клавирске соло деонице. Целовито дело тежи класичном моделу у којем провејавају трагови Моцартовог духа али оно истовремено одаје непогрешив равеловски укус у избору сонорних решења и начину мелодијског излагања. Савршенство формалне уравнотежености али и занимљив хармонски језик који отвара специфичну колористичку палету карактерише први став испуњен за Равела типичном хладном сензуалношћу па чак и моментима меланхолије. У сличној атмосфери наставља се нантилена соло клавира којом започиње други став, по свему судећи инспирисан средњим ставом Моцартовог Кларинет-винтета. Завршни Престо одише ведринсом, протичући у духу најбог дивертисмана, пуног контраста и виртуозних акцената, у тонатној техници и синкопираној ритмици која сугерише утицаје цеза.

Слине са изложбе, једна од најоригиналнијих композиција Модеста МУСОРГСКОГ (1839—1881), првобитно је писана за клавир а њену оркестрацију начинио је, 1922. године, Морис Равел на предлог диригента Сергеја Кусевицког.

Композиција се састоји од 14 епизода које су музички ехо доживљаја који је код композитора изазвала посмртна изложба слика његовог пријатеља, архитекте Хартмана, 1874. године у Петрограду, а чији акварели и цртежи су Мусоргског надахнули да створи изузетно упечатљиве звучне реплине визуелног доживљаја.

Поједине нумере повезане су **Променадом**-лајтмотивом који одслишава расположење и емоције из претходне слике и јавља се четири пута у току композиције.

После уводне Променаде следи епизода **Гном** која сиюновима интервала дочарава гротескну фигуру кепеца. Поново Променада после које трубадурска песма народског призвуча оживљава **Стари заман**. **Тиљерије** нису само слика познатог париског парна већ реалистична сцена дечје игре и препирне. **Бидло** је назив за стара воловска кола у Пољској па је музички израз усмерен на њихово тешко споро кретање. Променада. **Балет пилића у љуснама** је шкерцо грациозних покрета. Реалистичну звучну слику представља и разговор двају старих Јевреја **Самјуел Голденберг и Шмуљ** у којој Мусоргски на оригиналан начин типизира ова два супротна нарагтера. Епизода **Пијаца у Лимоњу** доназује да пијачно брбљање жена може бити духовито озвучено. **Катакомбе** (Sepulchrum romanum) нас преносе у свечани мир подземних гробница у Паризу. **Баба Јага** је портрет познатог лика из русних бајки. Дело завршава грандиозна звучна слика старе градске капије Кијева под називом **Велина нијевска врата**.

Генијална музичка транскрипција линовних предлојана Хартманових слика коју је Мусоргски начинио, без премца у историји програмске музике, у још већој мери долази до изражаја у блиставој оркестрацији Мориса Равела.

ФРАНСОА ВИЖЕЛ, почео је да учи клавир у четвртој години, у 12-ој је први пут јавно наступао а са 15 је примљен на Високу музичку школу у Келну, годину дана касније на Конзерваторијуму у Паризу где осваја више награда. Студирао код Алексиса Вајсенберга.

Освојио награде на конкурсима: Музичке омладине Немачке, Клод Кан, Напуљ-Салерно, лауреат танмичења у Порту, Барселони, Фондације Филипа Мориса и Јехудија Менухина. Наступао у најпознатијим дворанама Француске (Плејел, Гаво, Театар Шатле и др.) као и на фестивалима (Екс ан Прованс, Сили, Довил и др.). Наступао у земљама Европе, у САД и на Средњем истону. Сарађивао са најистаннутијим оркестрима и камерним уметницима (Салцбуршки солисти, кuartет Манфред, Бонска филхармонија, Симфонијски оркестар Француске, Национални симфонијски оркестар Румуније, Симфоницари Риге и др. Остварио бројне снимке за радио и телевизију. В. Шлендорф га је изабрао за пијанисту у филму *Un amour de Swann* са О. Мути и А. Делоном.

Цена: 2,00 динара

**БЕОГРАДСКА
ФИЛХАРМОНИЈА**